

حدود آزادیهای پزشکی در معاینه بیماران از نظر موازین اسلامی

نویسنده: دکتر قدسیه سیدی علوی

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد و نماینده مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی

- است.
- (۱) در جایی که حفظ جان بسته به معاینه طیب نامحرم باشد.
 - (۲) ترك معاینه موجب در خطر افتادن جان محترم دیگری گردد مانند زن حامله ای که نسبت به جنین وی و زن شیرده نسبت به کودک شیرخوارش بیم خطر می رود.
 - (۳) ترك معاینه موجب بیماری شدیدی باشد که عادتاً نمی توان آنرا عمل کرد.
 - (۴) ترك معاینه موجب طولانی شدن بیماری بیمار گردد که معمولاً قابل تحمل نباشد.
 - (۵) سخت شدن درمان بیماری با ترك معاینه
 - (۶) معاوضه آنچه که از نظر شارع رعایتش مهمتر از مراعات حرمت نگاه یا لمس نامحرم باشد
 - (۷) در مقام شهادت در صورت ضرورت از طرفی بیان مرز نگاه و لمس و معاینه مجاز نیز بایستی مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان به حدودی مشخص دست یافت قابل ذکر است که در راستای تحقق این مسائل و دستورالعملهای شرعی تغییراتی در روش تدریس، محتوا و روش و فضا و محیط آموزشی دانشگاهها و بیمارستانها و ... ایجاد گردد.

تعیین حد ضرورت و اضطرار و حدود آزادیهای پزشکی در معاینات بیماران با توجه به دستورات الهی در قرآن مجید و احکام و احادیث و نیز فتاوی فقهای بزرگ به ویژه حضرت امام امت رحمة الله علیه میبایستی بطور دقیق تعیین و تبیین گردد و سپس با تطبیق این دستورات با ضوابط و اصول آموزشی و درمانی رایج در کشور بتوان به راه حل اساسی در این بخش از امور پزشکی دست یافت.

شایان ذکر است که در این زمینه ها بایستی فقهای بزرگ اسلام و اساتید حوزه های علمی بویژه در مسائل مستحدثه مساعدت لازم مبذول دارند.

اما آنچه که تاکنون مطرح شده و در دسترس می باشد بطور اجمال بیان می گردد و در بحث اصلی مقاله بطور مشروح بدانها پرداخته خواهد شد. ابتدا با توجه به آیات کلام الله مجید بویژه ایه قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ و ایه قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ و ... و همچنین می توان از روایاتی که در این زمینه وجود دارد بهره جست.

بر اساس حد و مرزی که امام خمینی قدس سره در بحث ضرورت و اضطرار خوردنیهای حرام در تحریر الوسیله ج ۲ بیان داشته اند حد و مرز ضرورت در معاینه نامحرم از این قرار